

KIADÓ HIVATAL:

Beliczey-út 4 szám
hova a előfizetési pénzek
hirdetések és minden a ki
adóhivatalt érdeklő közle
mények küldendők.

Nyitlatterben egy sor
közlési díja 20 fillér

Hirdetések jutanyos
áron vétetnek fel.

SZARVASI LAPOK

TÁRSADALMI ES KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER, VASÁRNAP.

SZARVAS VÁROS HIVATALOS LAPJA

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egészévre 10 kor. — fillér
Félévre 5 kor. — fillér
Negyedévre 2 kor. 50 fillér

SZERKESZTŐSÉG

Beliczey-út 4. szám
hova a lap szellemi rész
illető közlemények küldendők.

Kéziratok nem
adatok vissza.

Hivatalos közlemények.

8160

Szarvas község előjárói.

1900

Hirdetmény.

Ezennel közhírré lételek, hogy a szüretelés a mai naptól kezdve megengedett.

A mennyiben a község kényelmére a felvételi kapuk mellőztetnek és ezennel megengedtetik, hogy csefret és bormustot bármely uton is behozhassanak felhivatnak egy városban, mint a tanyán lakó termelők, hogy szüretelési szándékukat előzetesen, és pedig a szüret megkezdése előtt 24 órával a togyaszti adóhivatalban jelentsék be, hol erről igazolványt kapnak.

A szüret eredménye, illetve a termelt bor mennyisége azonnal, legkésőbb azonban az illető hét végéig bejelentendő. Ezen bejelentés megtétele előtt a bor eladása tilos.

Figyelmeztetnek a felek, hogy ezen hirdetés minden pontját saját érdekükben tartsák be, mert kik ez ellen vének vagy általában a togyaszti adót megrövidítik, avagy a megrövidítés veszélyének kiteszik a bor és huszfogyasztási adótörvények és szabályok hivatalos összeállításának 159 szakasza alapján az adóösszeg négyzerezésével nyolcszoros összegéig terjedhető pénzbírsággal büntetettnek.

Szarvason, 1900 évi szeptember hó 24 én

Az előjáróság nevében:

SALACZ JÓZSEF, KOVÁCS JÁNOS,
h. első jegyző. t. bíró.

7310-1900-ikt.

HIRDETMÉNY

a népfelkelés jelentkezéséről.

A 1893 évi XXXVII t. cz. alapján mindazon katonailag kiképezett népfelkelésre kötelezettek, kik a közös hadseregben, a hadtengerészetben, a honvédségben, ezek póttartafékában vagy a csendőrségnél szolgáltak, továbbá oly katonailag ki nem képezettek kik népfelkelési (rózsaszínű) ajánlati lappal el vannak látva, f. évi Október hó 4-én, 1867, 1866, 1865, 1864, 1863 évben születtek. Október hó 5-én, 1862

1861, 1860, 1859, 1858 évben születtek Október hó 6-án az ajánlati lappal ellátott katonailag ki nem képezettek idegenek és Kondoros és mindennap a megfelelő évtolyambeli Szarvason tartózkodó idegenek a városházán személyesen megjelenni vagy írásban jelentkezni tartoznak. Az írásbeli jelentkezéshez minden községi előjáróságnál ingyen jelentkező lap kapható, melynek kitöltésére és egyéb kezelésére nézve a községi előjáróság és a jelentkező lapra nyomtatott figyelmeztetés nyújt felvilágosítást. A személyes jelentkezéshez az utolsó katonai okmány (végelebocsájto levél, kilépti bizonyítvány ajánlati lap) elhozandó az írásbeli jelentkezéshez pedig csatolandó. Az itt tartózkodó de (Ausztriában) a birodalmi tanácsban képviselt tartományokban és királyságokban honos népfelkelők hasonló minőségben és módzatok között tartoznak jelentkezni mint magyar honosok. A jelentkezés igazolatlan elmulasztása 2-5 egész 100 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, esetleg megfelelő szabadságvesztéssel büntetettik.

Kelt Szarvason, 1900. évi szept. hó 7-én.

Az előjáróság.

7642-1900 Szarvas nagy község előjáróitól
Hirdetmény.

Alólírott községi előjáróság által közhírré tételik, hogy a m. kir. honvéd ellenőrzési szemle Szarvason a község házában a f. évi október 8-tól 11-ig a következő sorrendben fog megejtetni:

Október hó 8-án Öcsöd községbeli 1888-1899 évfolyam és az idegenek.

Október hó 9-én Szarvas községbeli 1888-1891 évfolyambeliek.

Október hó 10-én Szarvas községbeli 1892-1899 évfolyambeliek és az idegenek — továbbá Kondoros községbeli 1888-1899 évfolyambeliek és az idegenek.

Október hó 11-én Szentandrás községbeliek 1888-1899 évfolyam és az idegenek.

A községben tartózkodó más gyalog vagy huszár ezredhez tartozó honvédek a szemlén szintén kötelesek részt venni.

Az ellenőrzési szemlén meg nem jelenők

pedig kötelesek lesznek a f. évi november 23 és 24-iken Gyulán megtartandó utóellenőrzési szemlén megjelenni. A szemle mindenkor reggeli 9 órakor fog kezdődni.

Szarvas, 1900 szeptember 11.

Az előjáróság nevében:

MELIS, SALACZ,
bíró. jegyző.

8087-1900-ikt.

Hirdetmény.

Alólírott községi előjáróság által közhírré tételik, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli ellenőrzési szemle Szarvas község házában a f. évi október 15. 16. 17 és 18 napjain a következő sorrendben fog megejtetni:

Október 15-én a szarvasi illetőségűek közül az 1890, 1891, 1892 és 1893. évfolyambeliek.

Október 16-án a szarvasi illetőségűek 1894-1899 évfolyambeliek mind és a Szarvason tartózkodó idegenek.

Október 17-én a B.-sz. andrási és kondorosi illetőségűek mind (az 1890-1899 évfolyamok) és az ott tartózkodó idegenek.

Október 18-án az öcsödi illetőségűek mind (1890-1899) évfolyamok és az idegenek.

Az ellenőrzési szemle mindenkor reggel 8 órakor veszi kezdetét kivéve október 17-ét a mikor a szemle kezdete reggel 9 órakor kezdődik.

A kik az ellenőrzési szemlén bármi oknál fogva meg nem jelennek, azok kötelesek a B.-Csabán november 19, 20, 21 és 22-én megtartandó utó ellenőrző szemlén megjelenni.

Szarvas, 1900. szeptember hó 22-én.

Az előjáróság nevében:

MELIS, SALACZ,
bíró. jegyző.

A megdrágitott egészség.

Bizonyos dolog, hogy a doktornak is meg kell élnie; hogy ne csak a más életéről gondoskodjék, hanem a magáérol is Neki is szükség van a mindennapi kenyérré, amely eddig

TÁBOZA.

Emlékszik-e . . .

A mult emlékein elmerengve, a sivar jelen fölött gondolkodtam, mely annyi keserű fájdalmat okoz sokat szenvedett lelkemnek.

Virág után vágytam, boldogság volt az ideálom s ime a kis virág elhervadt, tövise pedig megszurta ezt a szívet, mely még most is oly igazán szeret.

Miért tehát e csapás? Mit vétettem, hogy ily súlyosan büntet végzetem!

Mennyi rossz ember van a világon, mily sok a csalfa szív, mely ámit és hiteget, mégis ezért ér, boldog lesz — s én . . .!

No de hagyjuk ezt!

Bús gondolatokkal foglalkoztam, keserű emlék tölté el szívemet — pedig ime itt van már a tavasz, újra éled a természet, mindenütt virágillat s madárdal, mely boldogságról beszél: egyedül az én lelkem szomorú s nem tud feledni, — nem remél a feltámadásban, mely a mult emlékein új életet nyújt.

— A mult emlékein! . . .

Igen; előveszem mindazt, mit drága kincs gyanánt őrzök, hiszen ő reá emlékeztet.

Mennyi levél! Mind ő írta . . . régen, mikor még . . . de minék ezt elárulni!

Kettőt féltékenyen őrzök. Az egyik örömet, a másik bánatot, keserű fájdalmat okozott.

De azért drága, kedves emlék ez is! Hiszen aki

szeretünk, attól még a méregpohár is gyönyör s a tövis koszorú is illatos virág.

Felnyitom az első. Örömkönyvek jelennek meg szememben, midőn visszaidézi lelkem azt a pillanatot, melyben elhangzott az első csók. — De a másik szomorú . . . Így kezdődik: „ne átkozz . . . én mennyesszony vagyok!”

Amít nem hittem, megtörtént. Férjhez ment; nem ő, mások akarták így — s nem gondolták, hogy midőn a bimbóból virág lesz, a boldogságot megölik.

— De ime gyászos levél kerül kezembe.

Ezt nem ő, én írtam. Gondolkozni kezdtem s eszembe jutott e levél története.

Az összetört szív, a haldokló lélek végső szava van abban leírva, mely az ő boldogságára átkot szór. De a levél itt maradt.

Amít a megcsalt szerelem sugalt, azt megsemmisíté a szeretet.

Átkot írt a kéz, de az ajak boldogságáért imádkozott.

Rég írtam e levelet s mindig jól esik, ha elolvassom. Hiszen a bánat süit fellegei között, ott ragyog egy kis fény sugar, mely a boldogságot jelképezi.

Felnyitom tehát . . . olvasni kezdem, de szememben könnyek jelennek meg, midőn feltűnik az első szó: emlékszik-e?

Minek folytassam tovább. Hiszen szívemből írtam s mélyen be van abba vésvé, mit az idő ki nem törölhet soha.

A boldogság, mit összetört s az átkot, mit a megcsalt szív sugalt — az van ott leírva.

Felidézem emlékébe az első csók történetét, midőn a szegénypirral arczán, de égő vágygyal szívében keblemre borult s csókra nyujta lázban égő ajkát.

Hát az ábrándos esték a virágos kertben!

Minden virág reánk mosolygott, a kis madár boldogságunkról dalolt s az esti szellő elkapkodta ajkunkról ez édes szót: szeretlek . . . s vitte, hogy hirdesse a világnak! „Ime az igaz szerelem!”

— S ki hitte volna, hogy ennek csalódás lesz a vége? Bosszút, átkot esküdtem . . . de nem volt erőm azt kimondani. Ösmertem lelkedet s nem hittem, hogy szerelmed ily hamar kialszik.

S úgy látszott, hogy nem csalódtam.

Midőn esküvő napja közelgett, végbúcsút vettünk, s fájó szívemnek oly jól esett a vigasztalás, midőn ajkaid így szólt: „Édesem, mindig foglak szeretni!”

De sajnós, nem így történt.

Mint az idő, úgy változott meg érzölmed is.

Szerelmedet átruháztad férjedre, majd kis gyermekedre s az én számomra maradt: a gyűlölet.

Miért? Nem tudom, nem is kérdeztem, nehogy ki oltsd a tüzet, mely szívemben égött s ég ma is.

Elváltunk búcsúzás nélkül — de szívemben megmaradt az igaz szerelem s ajkam ma sem hazudik, ha így szólhatna: szeretlek!

A hiven őrzött drága emléket eltettem, hogy újra elővegyem, ha majd búskomor gondolatok lepnek meg. Hiszen az átelt boldogság néha édesebb, mint az, mit a jelenben élvezünk.

— sajnos — nem mindig jutott ki valameny-nyijének még a nagy városban sem, hát még a falun, ahol csak az állatok nyavalyája ijeszt úgy rá az emberre, hogy orvosért szalajt. Emberek bajáról a faluk világában még azt tartják jórészt ma is, hogy majd meggyógyítja a jóságos természet, vagy valamelyik hatásoa háziaszer, herbatea, gyógyító fű, kenőcs, vagy valami hatékony babonás ráolvasás. Doktornak ritkán kerül belege falun, noha a vidéken sok a beteg.

Mert drága maga az élet is, elég megszeretni sok családnak a mindennapi kenyeret: hogyan gőzözzék akkor az ember még az egészség megfizetését is? Csakis a jómódú ember tartja az egészséget az élet szükségének, a nem tehetős ember panaszkodik ugyan, ha nyavalyogni kell, — de nem segít vagy nem segíthet a baján senmit, — doktorhoz nem igen viszi a nyavalyáját. A gyereket még talán csak gyógyíttatja egyik másik, kivált ha 7 éven alól van és muszáj, de maga már nem szed orvosságot és nem is kér orvosi tanácsot. Rendesen érkezése sincs hozzá, még rendesebben azonban pénze nincs rá.

A nagyobb városokban mégis csak sűrűben akad páciens, de többnyire csak az olyan doktorok, akinek különben is jól folyik dolga, vagy aki valamelyik betegesítő vagy temetkezési egyesületnek az orvosa. Az emberek jó részének ott se igen telik orvosra, patikára.

Azzal a régi rigmussal vigasztalódik a legtöbb nyavalyás, hogy: „Módos ember doktorért fullajthat, szegény ember amügy is meghalhat.”

Tréfás régi mondás ez, de a sokaságnak meggyőződésévé vált. Ez a meggyőződés az oka annak, hogy sehol sincs olyan kevés páciens mint nálunk. Az emberek nyavalyognak, a doktorok pedig sanyarognak. Néhány úri módban levő orvoson kívül alig van, aki annyit keres, amennyire sok szorgalmas tanulásával rászolgált vagy amennyire magának és a családjának, a mindennapi megélhetés végett szüksége van. Akárhány orvos a proletárság tagja. Nem azé, amely büszkén vallja magát annak: az úgynevezett „öntudatos, czélját ismerő proletárságé”, hanem a másiké, amelyhez a minősítést úgy szerzi meg az ember, hogy bármiképpen, hogy erőlködik is, nem keresi meg a mindennapi kenyerét.

Igazuk volt tehát a belügyminisztériumban azoknak, akik a doktorok nyomorúságán valahogyan segíteni akartak, de nem volt igazuk, amikor — a gyógyítási tarifának szabályrendeletbe foglalásával — olyanforma segédletet ajánlottak fel nekik, amely teljesen tönkre fogja őket tenni.

Az a díjszabás, amelyet a betegek részére megállapítottak, a szegény embernek vagy a nem egészen szegénynek, de a nem is t e h e t ő s embernek lehetetlenné teszi, hogy magához vagy övéihez orvost hívasson. Már pedig ilyen emberből áll a lakosság legnagyobb része nálunk. A jómódúak nagyon is elenyésző kisebbségben vannak, nem él meg se töltük, se rajtuk az orvosok sokasága.

Csak az orvostanároknak és a hintón járó orvosoknak a páciensei ők, de nem azé a doktoré, akinek a kenyeréért meg kell dolgoznia, akinek lótnia-futnia, utcán végig rohannia kell. Pedig ezeknek az orvosoknak a baján kellene segíteni, nem az úri orvosok módját még jobban gyarapítani. Az új díjszabás azonban egyenesen agyonütötte a kis doktor prakszist. Mert nem fog a beteg ezután többet fizetni, amiért az új szabályzat úgy parancsolja, hanem meg fog gyógyulni, vagy el fog pusztulni orvos nélkül.

Vagy pedig — gondol egyet és beiratkozik valamelyik betegsegélyző egyesületbe. Ott ingyen gyógyítják, még fizetnek is neki, amiért megfekszik az ágyat. Bolond dolog pedig, hogy az állam egyesületekbe kergesse az embereket és a doktorproletárság helyébe doktorabszolgákat neveljen. Mert valóságos rab-szolga, szenvedő áldozat az olyan egyesületi doktor. Ha nem is valamennyi az, de az a jórésztük. Az orvosok mindenfelé azon dolgoznak, hogy az egyesületi nyomorúságot valahogy megszüntessék, most meg a belügyminisztérium azt a néhány nem gazdag páciens, akinek még nem volt egyesületi doktora, belekényszeríti a szabályrendeletével a temetkező és betegsegítő egyesületekbe.

Még több szegény doktor fog tehát ezután előszobáznai, kilincselni, nyomorúságos protekcióért megalázkodni, hogy egy kétszáz forintos egyesületi orvosi állásba valahogy bejuthasson. Nemcsak nagyobb de általánosabb is lesz tehát ezután az orvosok nyomorúsága, még pedig a kegyes legfelsőbb segedelem jóvoltából.

Nem számítjuk össze, hogy mennyit kell ezután az olyan kis polgári családnak doktori számla fejében fizetnie, amelynek három négy tagja van és amelyhez a házi orvos néha el szokott látogatni. Nagyon nagy summa kerülne ki minimális díjnak is. Aházi orvossal talán meg lehet alkudni átlagos összegben, de ez a kialakított summa se lehet kevesebb a számítható díj felénél. A doktor tehát nem fogják hivatali, csakis clyantor, amikor már beütött a veszedeleme. És fog pusztítani a gyermekbetegség olyan házakban is, ahol ezelőtt az orvosi segedelem megmenhette a társadalomnak, a szülőknek a kicsinyek életét.

Arról pedig szó sem leszen, hogy a szegény ember most már az olyan doktorhoz is elmenjen, aki nem házi orvosa és nem is az egyesületének a doktora, ha csak úgy nem viszik már a doktor elé. A drága díjszabás úgy megapaszítja a páciensek számát, hogy az egészségügyi statisztika még feketébb festéssel töltheti ki majdan a maga fekete rovatait.

Ebben az országban, a halandóság főbirodalmában ingyenes gyógyítás, ingyen patika, talán még kötelező orvos élé menés is kellene, nem pedig a gyógyíttatás lehetetlenné tétele.

A szociális ábrándozók a gyógyítás államosításáról álmodoznak és ime egyszere csak a vaskalapos bürokratizmus lehetetlenné akarja tenni a nem tehetős ember számára, hogy

pénzért gyógyíttassa magát. Pénzért, amelyet még meg tud valahogy keresni.

Népszerűsíteni kell nálunk az orvosdoktor, nem olyan alakká tenni, akinek a nyomában a végrehajtó képe tűnik föl.

És ha már szabályrendeletbe akarnák is szorítani az egészség kimérését — ne fővárosi orvos-professzorok esze és zsebe szerint csináljanak díjszabást olyan emberek, akik a szegény ember ügye baját csak az irodájuk ablak üvegén át nézik, de soha nem ismerik, — hanem vegyék az ilyenhez a szükséges adatokat a gyakorlati vidéki, kisvárosi és falusi viszonyokból.

Ujdonságok

— Bizottsági ülés. A helybeli főgymn. felügyelő bizottsága Mikólay Mihály, felügyelő, elnökle alatt f. hó 24-én ülést tartott. Ennek tárgyát elő sorban Benk a Gyula igazgatónak, a tanév alakulására vonatkozó jelentése képezte, melyet a bizottság tudomásul vett. Majd a főgymn. pénztárosának és gazdájának jelentése után a mult tanévi számadásokra vonatkozólag a kis bizottság jegyzőkönyvét hallgatta meg a bizottság, s ennek alapján megadta a fölmontest Mocsakónyi József, főgymn. pénztárosnak, Kepenyos Mihály, gazdának, Oláh Miklós, ephorusnak és Sárkány Imre segélyegyleti elnöknek; egyszersmind köszönetét fejezte ki Liszka János, számvizsgálónak. Hogy pedig úgy most, mint a jövőben is a számvizsgáló munkája jutalmazva legyen, ennek díjával 100 koronát szavazott meg. A kedvezményért folyamodók kérvényeit a tanári kar ajánlata értelmében intézte el a bizottság. Majd Sulek József, helyettes tanárt mutatta be az igazgató a bizottságnak, s a két új rendes tanár, Saskó Sámuel és Lévius Ernő, tottek le a hivatalos esküt, Chován Károly, nyugalomba vonult tanárnak fizetési fokozatára Liszka Jánost, az ő fizetési fokozatára pedig Udvardy Sándort, és soron kívül Sárkány Imrét léptette elő a bizottság. Több szabályzatnak, kérvénynek és indítványnak tárgyalása után véget ért az ülés.

— Első szent mise áldozat bemutatása. Nincs örömteljesebb nap a kath. pap életében, mint az, melyen első szentmiséjét mutatják be a Mindenhatóknak. Lehetnek életében mozzanatok, melyek édes örömmel s megnyugvással töltik el keblét nehé, de nemes hivatása gyakorlatában átélt fáradozásaiért, lehet, hogy tudománya, iparkodása s a szerencse egyházi méltóságokra emelik: igazabb örömnapja annál, mikor mint új presbíter először lép az Úr oltárához, nincsen. Ilyen szép napja volt e hó 23-án, vasárnap városunk szülöttének: Décezy Istvánnak. Meghatóan folyt le ez ünnepély, melyet még fényesebbé tett a közönségnek impozáns, nagy megjelenése valláskülönbég nélkül. Mintegy részt kívánt venni magának az örömből, de megjelenése által az ünnepelt iránti jóindulatát is ki akarta fejezni. Az ünnepi szónok Dr. Dunay Alajos plébános ragyogó ékecszólással fejtegette a papi hármasténykedést, melyet a pap a hívektől tisztelget érdemel. A könnyezésig meghatotta jelenlévőket, midőn a szónok felhitta az új-misést, hogy első szent miséjében emlékezzék meg édes atyjáról, ki ez örömnapot meg nem érthette, imádkozzék özvegy édes anyjéért, testvéreirért. A „Veni Sancte” után kezdetét vette a szent mise. A manudoktori tisztot Szirmay L. Árpád plébános teljesítette Szirtes Antal helybeli és Kovács Dező szentandrasi káplánok segédlete mellett. Emelte az ájtatosságot Somogyi Károly szintársulata művésznőjének: Forrai Feriko k. a. szép éneke, Händel „Ave Mária”-ját adta elő mély érzéssel. Szintén igen megható jelenet volt, mikor a szent mise befejeztével az új áldozár anyját, testvéreit s a többi rokonokat megáldotta. Döbben az újmisés tisztelgetésre Szirmay plébános ebédet adott, melyen a legközelebbi rokonok s a misén ténykedő papság vett részt. Este pedig az ünnepelt kedves anyjánál gyűltek össze nagyszámmal a rokonok s jóbarátok s kedélyes hangulatban töltötték az időt hajnalig. Említeni fölösleges, hogy az ebédén s vacsora alatt sok szép törtélet elmondva. Az új áldozár napokban már meg is kezdte pályáját. A biboros püspök Bihar megye Bărănd községébe nevezte ki segédlelkésznek. Kívánjuk, hogy szép, de nehéz pályáján Isten áldása kísérje, fáradozásaiért nyerjen a hívek részéről szeretetet, az egyházi főhatóságnál pedig elismerést s előléptetést.

— Névnep. Tegnap az az f. hó 29-én ünnepelte novenapját Mikólay Mihály, kir. közjegyző, s a főgymn. felügyelője. Ez alkalomból mezejelent házánál az intelligentiának minden osztálya, s tisztelget testületileg a tanári kar is. A mezejelenteket igaz magyáros vendégszeretettel fogadta a házigazda és vendégelto meg a háziasszony.

— Közgyűlés. A helybeli polgári leányiskola fenntartó testülete ma egy hete tartotta meg Havári Dani elnökle mellett olmaradt tanévnyitó közgyűlését, melyen Margócsy Gyula igazgató számolt be a folyó tanév alakulására vonatkozó adatokkal és intézkedésekkel, melyeket a közgyűlés helyben hagyott. Ezután

— Ismét ábrándozni kezdtem, de fölvert édes almomból az inas, ki a mai postát tevő asztalomra.

Egykedviten nézogetem... ösmorós levél mind, tartalmát kívülről tudom.

De ime egy új, rég nem látott irás!

Ez az övé...

Reszkető kézzel bontom fel s megdöbbenve olvassom a kezdő szót: „Emlékszik-e?”

Egy rövid életnek szomorú története volt abban leírva.

A férj párbej áldozata lett s a nő — az anya betegesen fekszik, mindenkitől elhagyatva; készül a nagy útra, a honnét nincs visszatérés.

— Az erős férfi szív megindult, könnyeket rejt, siratva azt, ki reá nézve régen elveszett.

De miután látni akar s beszélni óhajt velem, habozás nélkül útra keltem.

Fehér párnák között fekszik a beteg nő; szép szeméből kialudt a tűz, arczrózsái eltűntek s az élet világa készül utolsó lobbanni, hogy örökre elaludjék.

Félve közelédtem ágyához, féltem a viszontlátás pillanatától, mely könnyen végzetes lehet.

Szó nélkül üdvözlöm. Nagy szeméit rám függesztette s a hála könnyeivel szemében így köszönt: Isten hozott!

— Bocsásson meg — így kezdi a beszédet — hogy ide kérétem. Nagyon vétettem ön ellen, megcsaltam nemes szívét, nem vagyok méltó, hogy...

— Bocsánat, asszonyom! Ha így beszél, akkor engem nem ismer. Emlékszik-e?

Igen, — vágott szavaimba — emlékszem, s éppen azért kérétem, hogy elmondjam, mily sokat szenvedtem maga miatt, mert bár nem lett volna szabad — mindig magára gondoltam; szerettem és... szerettem ma is!

Férfimé voltam, de a szívem a magió — nem, a tiéd volt!

Egy igaz barátom volt s azt is elűztem. Ne kérdezze, hogy miért; átkozzon meg, csak arra kérem, hogy teljesítse haldokló szerelmének kérését.

— Csoget. S egy 20 évesnek látszó leányka lép a szobába.

E gyermeket ömre bízom s anyja helyett ön fogja szeretni.

Könnyes szemekkel emelem ajkamhoz a felém nyújtott kis kezét, hogy csókjaimmal erősítsem meg eskümet, de ő ezt nem hallá; lelke eltávozott a boldog hazába, a honnét áldást kívánt reánk.

A kis Margit az enyém lett. Egyhangú életem megváltozott s vidám lett; s ha olykor olykor elmerengtem a mult emlékein s fájó érzés támadt szívemben, az a szeretetet s gyermeki csók elosztatá azt; boldog voltam, mert bouné az édes anyát — az én szerelme-met láttam.

— Azért áldom s híven őrzöm azt az el nem küldött levelet, mely boldogságról és átkról beszél — s a melyet ő hozzá intézve így kezdtem: „Emlékszik-e?”

Dr. S.

megválasztotta a választmányi tagokat, kik a kedvezményért folyamodók kérvényei fölött döntöttek.

— **Búcsú lakoma.** A szarvasi kir. albiróból, a szatmárnémeti kir. törvényszékes bíróné kinevezett Morvay Károly tiszteletére, ismerősei s barátai f. hó 26-án este az Árpád szálloda éttermében búcsú lakomát rendeztek, mely lakomán községünk s vidékének nagy számmal megjelent értelmisége vett részt, hogy osztozzanak az előléptetett bíró örömeiben, s baráti kezet szorítsanak a távozóval. Az előfogatás után, a szarvasi ügyvédi kar Nestora Id. Kollár János emelkedett fel, s a szarvasi ügyvédi kar nevében, Benka Gyula főiskolai igazgató, a szarvasi társadalom nevében, Karancs János kir. aljegyző, a szarvasi kir. járásbíró névében, Dr. Schiff Izidor az ügyvéd jelöltek nevében mondottak búcsú pohárköszöntőt. Majd Dr. Haviár Gyula, Dr. Hajas József, Liska János, Zvarinyi János s Dr. Szemző Gyula mondottak pohárköszöntőket, s méltatták a távozónak ama érdemeit, melyek őt, néhány évi itt léte alatt is, társadalmunk közkedvelt alakjává, s a szarvasi kir. járásbírósnak pedig, mindenki által tisztelt s becsült tagjává tették.

— **Szüreti mulatság.** Az iparos ifjuságnak október 7-én az Árpád szálloda dísztermében tartandó szüreti mulatságára igen sokan készülődnek. A város közönségének minden rétegéből, úgy, hogy a mulatság sikere elé a legszebb reményekkel nézhetünk. A kedves mulatság vonzó programja valóban megérdemli az érdeklődést.

— **Esküvő.** Nagy Sándor a szarvasi postahivatal rokonzenes tisztviselője ma vasárnap, szeptember 30-án vezető oltárhoz fényes násznép jelenlétében Opauszki Annát, Opauszki István polgármester szép és kedves leányát.

— **Előléptetés.** Az igazságügyminiszter Sározy Soma szarvasi kir. bírósági telegkönyv vezetőt a tizedik fizetési osztály első fokozatába léptette elő. Gratulálunk.

— **Tűz.** Szeptember 25-én este 8 órakor Kalmár Sámuel háza gyuladt ki és égott le, a megejtett vizsgálat szerint a tűz gondatlanságból eredt. Az épület biztosítva volt.

— **Lóköltés.** Mintha a régi betyár világ készülne új életre kelni, oly gyakoriak a pusztai betörések és lóköltések. A múlt szombaton éjjel Léderer László öcsüdi nagybirtokos bábockai pusztáján tetek látogatást vak merő cigányok s az istállóból elköltöttek három szép parádés lovat. A tetteseket a csendőrség erőlyesen nyomozza, de mind ez ideig eredmény nélkül.

— **Pályázat.** A helybeli járásbírósnál tisedésbe jött albirói állásra V. Szakmáry törvényszéki elnök helyettes a napokban pályázatot hirdetett; kik az állást elnyerni akarják, kérvényeiket hozzá címezve nyújtják be.

— **Eljegyzés.** Gavonda Géza aradi lakos, államvasúti alkalmazott a napokban váltott jegyet özv. Liska Sománé kedves leányával Emma kisasszonnyal.

— **Népszámlálás.** Az idei esztendő végén népszámlálás lesz Magyarországon. E népszámlálás végrehajtása tárgyában a kereskedelmi miniszter újabban ismét rendeletet küldött a törvényhatóságoknak. A miniszteri rendelet első sorban hangoztatja a népszámlálás fontosságát, majd a hatóságokat harmonikus együtt működésre szólítja s figyelmezteti őket, hogy a számláló biztosokat helyesen jelöljék ki. Az általános utasítások szerint a népszámlálásnál a Gergely-naptár szerint 1900 decz. 31-ének éjtéli órájáig terjedő időt veszik alapul. Az általános népszámlálás tíz napig tart; ezzel egy időben összeírják a köz- és a magán épületeket, a lakásokat, a kisipar körébe tartozó iparüzemek fűszerezéseit és számba veszik a termelő viszonyokat. Mind ezt a törvényhatóságok első tisztviselőjének felügyelete alatt részint a városi hatóság vagy községi előjáróság, részint a számlálókörletek szerint a cenzúra alkalmazott számláló-biztos végzi. A népszámlálásra és a vele kapcsolatos adatgyűjtésre négyféle felvételi lapot készítenek. A számláló lapon a jelenlévő népességet veszik egyenkint számba s összeírják rajta a kisipari üzem fűszerezését és termelését és termelő viszonyát. A házi gyűjtőívön az épületeket írják össze s a benlakókról számszerű kimutatást s a lakásból távollevőket is névszerint följegyzik.

— **Lopás.** Szt. András községben Paraszt Ferenc gazdát csúfosan meglopta valamelyik házánál járatos ember. Míg a gazda családjával együtt kukoricza fosztáson volt, az egyedül maradt házba behatolt az ismeretlen tettes és ellopott egy 880 korona értékű takarékpénztári könyvet, több értékes tárgyat, és így neműket. A tettest keresi a csendőrség.

— **Esküdtek kiorsolása.** A gyulai törvényszéknél november hóban lesz megtartva a harmadik esküdt bírósági ülészek. A főljástromból a jövő hó 7-ikén sorsolják ki azokat az esküdteket, kik szolgálatot teljesítenek. V. Szakmáry elnök helyettes gondoskodott róla, hogy a júniusi ülészekon behívott esküdtek most mentesítenek. Több főbenjáró ügy kerül majd tárgyalásra. Eddig a következő bűnügyek érkeztek az esküdtbírósnak elnökehez: gyilkosság miatt vádolt Heldrich Frigyes csabai péklegény ügye; szándé-

kos emberölés kísérletének büntetvével és lopás miatt vádolt Trokár Klesztó és társai fenytő ügye. Valószínűleg néhány bűnügy lesz még olyan melyekben a bírói intézkedések annyira előhaladnak, hogy tárgyalásra lesznek tüzetők.

— **Tűz.** Kondoroson Mázor József tanyáján ismeretlen okból kigyulladt az istálló és a tetőzet porrá égett. Hogy a tűz jobban el nem harapódzott, szerencsére hogy déli lévén a munkások épen mind a tanyában voltak s így vállvetett munkálkodással elfojtották a tüzet.

— **Ad notam!** Régi jó szokás, még otthon, mielőtt felrándulnánk a fővárosba, összejegyezzetni: hová megyünk, mi mindent nézünk meg a csodaszép Budapestben? Ezen jegyzékbe ne felejtjük el ezt a szót „Gambrius süresarnok“ első helyre írni; — így hívják ugyanis Magyarország legnagyobb süresarnokát az Erzsébet-kört és Wesselenyi-utca sarkán, a hol minden este katonazene játszik. Ott mérik a világhírű Szent-István-sört, a mely a párizsi világkiállításán a legnagyobb díjjal a Grand-Prixvel lett kitüntetve; ugyanezen sör nyerte el az 1896-évi Milléniumi kiállításán is a legnagyobb díjat, a Diszoklevelet. Rómában lenni és a pápát nem látni, az még csak megjárja, de Budapestről hazatérni anélkül, hogy a „Gambrius“ ban megfordultunk volna, az igazán nem járja.

— **Tévedésbe ejtő czégtábla.** Községünk tulajdonát képező „Farkas vendéglő“ közudomása már több mint egy éve, hogy rendeltetésének nem felel meg azon indokból, mert nem akad bele vendéglős, s mind ennek dacára még ma is ott díszleg az épületen „Farkas Vendéglő“ czímű czégtábla. Minthogy a czégtábla könnyen tévedésbe ejthető a helyi viszonyokkal ösmeretlen idegent, előjárásunk megtehetné azt a szíveskedést, hogy addigra is, míg a vendéglőbe, vendéglős akad, a valóságunk megnem felelő czégtáblát véteztetné le.

— **Fertőző betegségek ellen,** melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát szives olvasóink figyelmét a „Kristály“ Szt. Lukács-úrdői helyi forrás hirdetésére.

IRODALOM.

Párisi divat. A szép hölgyek szebbek, a csunyak viszont csunyakabban sohasem lehetnek talán, mint most. mikor az öltözködés divatja a mostani eszme- és szingazdag, néha valóságjal jelmezszertű irányt követi. De az, hogy valakinek külseje igazán előnyösen vagy hátrányosan hat-e ez a divat, azt kizárólag csak az dönti el, jó divatlapja van-e valakinek vagy sem. — A bécsi és berlini lapok mind nehézkesek ahhoz izlés tekintetében, hogy ezt az új irányt követhessék; a Párisi Divat az, amely ezimének igazán megfelelőleg a francia főváros hölgyeinek öltözködési titkaiba avatja a magyar hölgyközönséget; kezükbe adva nekik a siker minden titkának kulcsát. Mivel a lap ábrái Párisban készülő mintaruhák fénykép másolatai mind; a cikkek pedig nemesek azt magyarázzák meg, milyen a divatos toilette, hanem hogy mikép lehet azt ép oly elegánsan s mégis olcsón előállítani részben a lap kitűnő szabás mintái nyomán, részint a szerkesztőségnek válaszközlésben való vagy tényleges segítésére nyomán. — Bőven vannak a lapban a szabásra, divatos kézimunkákra, lakásberendezésre, szépítészetre, háztartásra, társaséletre vonatkozó cikkek. — Illusztrált regényei is már az első évfolyamtól kezdve kedvelt olvasmányai a közönségnek. A „Párisi Divat“ előfizetési ára egy évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. A „Pesti Hírlap“ politikai napilappal együtt egy negyedévre 9 kor.

Színház.

A színházi évad utolsó hetéről a következőkben számolunk be:

Szombat, szeptember 22-én „Bibliás asszony“ került színre. Az előadás meglehetősen gyenge volt. A szereplők közül azonban Forrai Ferike, Szobner Olga, Bérczi, Lányi, Benkő és Perényi érdemelnek dicsőretet. Közönség szép számmal nézte végig az előadást.

Vasárnap, szeptember 23-án Szigligeti Ede „Szökött katoná“ját adták. Az előadásról semmi jót sem mondhatunk, a szereplők mintha csak egymást akarták volna feltitkulni abban, hogy Szigligetnek eme örökbecsű népszínművét agyonüssék. A darab legfontosabb részeit kihagyták, mert abban semmi összefüggést nem tudunk fel-fedezni. A jelen volt néhány ember is megbotránkozva távozott a színházból.

Hétfőn, szeptember 24-én a „Teknős béka“ 3 felvonásos bohózat kaczagtatta meg a jelen volt csekély számú közönséget. Sikamlós, néhol a tulságig menő pikantériával fűszerezett, kaczagtató helyzeteivel a legkomolyabb embert is megnevítetté volna ez a darab. Az előadó színészek is jó kedvvel játszották szerepeiket. Különös elismerést érdemelnek ügyes játékaikért: Balla, Szép Olga, Benkő Jolán, Peterdi és Szobner Olga.

Keddén, szeptember 25-én „Orpheus a pokolban“ czímű operette volt a soron, állítólag Pinter Imre

jutalomjátékául, azt hisszük azonban, hogy ez csak névleges jutalomjáték volt és inkább egy kis közönség csábítására volt szánva, legalább Pinter ambíciójáról feltételezzük, hogy más darabot választott volna jutalomjátékául. Az est sikerén — a jutalmazottal osztoztak, sőt az oroszánrészt foglalták le maguknak abból Perényi (Orpheus) Erdei Berta (Junó). A többi szereplők is igyekeztek a lehetőleg jobbat nyújtani.

Szerdán, szeptember 26-án „Paraszt szívek“ eredeti énekes népszínmű és „Szép Galathea“ operette ment csekély számú közönség előtt. A szereplők vetélkedtek egymással kitűnő játékkal.

Csütörtökön szeptember 27-én Peterdi Sándor a színtársulat előkelő művésznőnek jutalomjátékául „Othello“ 5 felvonásos tragédia került színre csekély számú közönség előtt. Mit is keresne a mostani publikum egy Shakespeare darabban, a melynek kothurmusbán járó nagy jellemű, indulatait, tragikumát megérteni nem képes, megváltozott életviszonyai, megváltozott izlése, törpére szabott estétikai követelményei folytán. Azonban próbának jó volt a darab színre hozatala, már csak azért is, hogy Peterdi jeles drámai kvalitásait megismerjük, ki „Othello“-t játszotta meg, fényes tehetségre valló, gondos tanulmányt eláruló kiváló játékkal. Peterdinek határozottan ez a légtér, indulataiban, érzelmei kifejezésében igaz és imponáló, alakja életteljes, játéka biztos. Jágót Balla játszotta s a nem neki való szerepében méltányolható igyekezete dacára sem ért el hatást. A többi szereplő is igyekezett a lehető legjobbat nyújtani.

Pénteken, szept. 28-án utolsó előadásul „Mozgó fényképek“ adatott. Meglátszott az előadás, hogy színészeink utban vannak, mert a darabot gőz erővel morzsolták le. A szereplők közül megállták helyüket: Peterdi, Balla, Bognár és Kovács Mariska.

Ezzel befejezték ők is, befejezzük mi is az idei színi szezont. Nem akarunk visszapillantani a lefolyt színi évadra, mert ha ezt tennénk, a visszapillantás eredménye bizony csekély nívóra szállítaná alá a társulat működését. Pedig Somogyi jó hírneve feljogosított bennünket arra, hogy a társulat működése elé nagy érdeklődéssel tekintsünk és nem rajtuk, de a vezetőségem mult, hogy működésük több megrovásra és kevesebb dicsőretre nyújtott alkalmat. Igaz, hogy a kritikus többsége jobban szeret kifogásokat teenni, mint dicsőretet s úgy mondják, hogy ez helyes is, mert hisz a színészek többsége is érdemesebb a megrovásra mint dicsőretre — de nem helyes és nem illő, hogy azért a kritikát általában a gánésolás mosterségének tartásák, nem illő, ha valaki azért, mert a kritika nem az ő izlésének megfelelő — oly hangon beszéljen arról, mint azt a társulat egyik igen szerény tehetségű tagja is tette. Különben szívesen konstatáljuk, hogy voltak a társulatnak jó erői, a kikről dicsőrettel emlékezünk meg mindég, mikor róluk írunk, de tulnyomó rész dicsőretre sohasem nyújtott alkalmat. Mindezek oly körülmények, melyekről a színtügyi bizottság levonhatja a következtetést jövőre nézve.

Felölös szerkesztő: SZIKES ANTAL.

Eladó ház.

A Beliczey utca 10 számú

házam

kedvező fizetési feltételek mellett jutányos áron eladó. Venni szándékozóknak értekezhetnek a tulajdonos

Korik Jánossal.

HIRDETÉS.

A békési ág. h. ev. egyházmegye özvegy árva segélyegylete megvette a Hipszky volt Bakay kertet. A szántóföld lakással, esetleg külön több évre bérbe adó. A bérleni szándékozóknak a fölirrott nál jelentkezzenek 1900 év október 6-ig. Ugyanott szalmi pelyva s török is eladó. Dankó Soma tanító.

Hirdetés.

Néhai Áchim Ádám hagyatékához tar-

tozó jószág állomány u. m.:

6 drb.	jármos ökör
2 „	3 éves tinó
1 „	tehén borjastól
1 „	1 éves üsző
4 „	őreg kancza ló
2 „	herélt
11 „	különféle korú csikó

f. évi október 4-én d. e. 9 órakor a kondorosi Áchim tanyán tartandó árverésen el fognak adatni. Dárczy Péter, zárgondnok.

1268—1900. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz 102. § a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a szarvasi kir. járásbíróóság 1900. évi 593/3 számú végzése következtében Dr. Haviár Gyula ügyvéd által képviselt Povátsai Pál javára özv. Kruák Pálné ellen 210 kor. s jár. erejéig 1900. évi július hó 24-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1830 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, baromfi, buza, árpa stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szarvasi kir. járásbíróóság 1900-ik évi V. 596/4. számú végzése folytán 210 korona tőkekövetelés és folmerült bíróilag már megállapított költségek erejéig B-Szentandráson, a nádasoldali 844. sz. tanyán leendő eszközzésére 1900. évi október hó 1. napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron átul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LV. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szarvason, 1900. évi szeptember hó 18. napján.

Magyar Mihály,
kir. bírósági végrehajtó.

1061—1900. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a szarvasi kir. járásbíróóság 1900. évi 315/1. számú végzése következtében Dr. Haviár Gyula ügyvéd által képviselt özv. Králik Jánosné és társa javára özv. Kruák Pálné ellen 87. kor 60 fillér s jár. erejéig 1900. évi június hó 9 én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 860 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, tehén stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szarvasi kir. járásbíróóság 1900-ik évi V. 315/1. számú végzése folytán 87 kor. 60 fill. tőkekövetelés és eddig összesen 36 korona 28 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig B-Szentandráson, nádasoldali 844 sz. tanyán leendő eszközzésére 1900. október hó 1. napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz 107 és 108 § a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Szarvason, 1900. évi szeptember hó 18. napján

Magyar Mihály,
kir. bírósági végrehajtó

nyírfa-balsam
Dr. LENGIÉL.

kir. szabad. Svédhona.
Már magában véve azon növényi nedv, amely a nyírfa ből kifolyik, ha annak törzsét megfürjük, emberemfértel óta mint a legkitűnőbb szépiószert volt ismeretes, ha azonban ezen nedv a feltaláló utasításai szerint balzsammá alakítottatik át, csak akkor nyer ugyászólván csodálatos hatást. Ha este megkenjük vele az arczot vagy más bőrrészt, már másnap csaknem észrevétlenül pikkelyek válnak le a bőrről, amely ezáltal fehérre és gyöngyösdé válik.

Ezen balsam kitűnő az arczon a ráncokat és himlőhelyeket, ifjú arczszínt, a bőrnek fehérségét, gyöngyösdéjét és üdűségét kölcsönöz; a legnévdebb idő alatt eltávolítja a szőrt, matfoltot és anyajegyeket, orrvörösséget, borotvát s a bőr minden más egyéb tisztáltságot. Ara egy korsónak huszonnégy utasítással.

3 kor. Kapható minden jobb gyógyszeriarban. A nyírfa-balsam által puhává lett bőr konzerválására ajánlatos ezzel egyidejűleg a dr. Lengiélé.

OPORKEMET
használni. Egy tévely 1 korona 20 fillér. A dr. Lengiélé féle Benzoeszappan a legalkalmasabb higiénikus szappan, mely a bőr enyhévé és fehérré teszi és hivatva van a balzsam jó hatását fokozni. Egy darab ára 1 korona 20 fillér.

Főraktár Magyarországon részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárja Budapestben. Király-utczal.

M. K. EGYETEM VECYTARI INTÉZETE

KRISTÁLY
SZILVAKACSFURDÓI HÉGYFORRÁS

ÁSVANYVIZ
KARHÁTO FÜZERNYÉNYESEKÉNY VÉNDEGLÖKÖKÉNY ÉS HÉNYVÁRÁSVATI ÉTKEZŐ KÖCSIBAN.

ZARVASON:
Pletenik József, illusz. és ásványviz kereskedőben.

ÉRTESETÉS.
Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, miszerint helyben a piacon levő Buk Adolf-féle házban

a kenyér-sütődét
megnyitottam, a hol minden nap frissen sült **fehár házi kenyeret** kilójá 20 fillért lehet kapni. Midőn ezt a n. é. közönség becses tudomására hozom, nem mulasztatom el becses pártfogásukat kérni.

Szarvas, 1900. szeptember hó.

Tisztelettel:
Ujváry István.

Hirdetés.

A gróf Csáky Albin és a Betlehem utca sarkán levő házamban egy lakás, mely áll egy tolt helyiség, három utca, egy udvari szoba, konyha, kamara, pincze, fasszin és egy nagy kert használatával, november 1-étől kezdve bérbendő, esetleg kedvező feltételek mellett eladó.

Bérlem szándékozók értekezhetnek a tulajdonossal

Marsal Jánossal.

Sírgöny cím: **Nádházy Szarvason.**
Alapított 1879 ik évben.

Nádházy János temetkezési vállalata Szarvason.
(Kórház utca 1260 házszám alatt saját házában.)
elvállal mindenféle temetéseket — vidéken is — és pedig a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig.

Dús válaezték műkoszorúk és szalagokban.
Raktáron tart dús válaeztékben: érc és fakoporsókat, továbbá mindenféle szemfedeleket, művirág koszorukat és szalagokat

A gyászeset megtörténtével, a hozátartozók bármí módon tett értesítésre — vidékre is — a lehető legrövidebb idő alatt intézkedés történik.

Fakoporsók 1 frttól feljebb, érczoporsókat gyermekeknek 8 frttól feljbb, nagyoknak két méter nagyságban 35 frttól feljebb.
A Nádházy „Temetkezési Vállalata” a legcsekélyebb megrendelésnél is gyors es pontos kiszolgálást biztosít.
Kiváló tisztelettel: **Nádházy János.**

Valamint ércz koszorúk.
Nyomatott Dantzky Sándor könyvnyomdájában Szarvason 1900.

Legnagobb raktár ércz és fakoporsókban.